

Hela Sverige ska leva!

KOMMUNBYGDERÅD

- ▶ Prata telefoni med Telia
- ▶ Landsbygd 2.0 söker processledare
- ▶ Kyrkosamarbete ger lokal energi

2. LEDAREN

3. TEMA KOMMUNBYGDERÅD

Oskarshamn startar kommunbygderåd

4. TEMA KOMMUNBYGDERÅD

Kommunbygderådet i Örnsköldsvik, en partner för kommunen

5. TEMA KOMMUNBYGDERÅD

Använd Överenskommelsen

6. FRÅN HELA SVERIGE

Prata telefoni med Telia i vår

7. NYHETER I KORTHET

Nominera till styrelsen
Fruktkostmöte med riksdagen

8. FRÅN NORRTILL SÖDER

I Arjeplog tog kommunen initiativet
Årets lokala utvecklingsgrupp 2012

**Hela Sverige
ska leva!**

**5 000 lokala grupper som skapar
hållbara och företagsamma
bygder i hela Sverige.**

Hela Sverige ska leva
Stortorget 7, 1 tr
111 29 Stockholm
www.helasverige.se

Du hittar oss även på

Facebook

Twitter

YouTube

Ansvarig utgivare: Staffan Bond

Redaktör: Karin Wenström
Telefon: 08-24 13 50
karin.wenstrom@helasverige.se

Skribenter: Jane Hamrin
och Karin Wenström

Layout: Linjalen Tre.Noll
info@linjalen.com

Omslagsfoto: Uno Karlsson
Värbergs kommunbygderåd har möte

Tryckeri: AlltryckPlus, Lysekil
Vårt papper, Galeri Art Silk, är
PEFC-märkt och klimatkompenserat.

KLIMATKOMPENSERAT
PAPPER
www.mapsverige.se

Få längtar efter fler *hyreshus* och färre *grönområden*

V

arje år ökar befolkningen i Stockholms storstad med ett antal som motsvarar alla bofasta i Åsele, Dorotea, Vilhelmina, Storuman, Sorsele, Norsjö, Malå och Lycksele kommun. Urbaniseringen går fort i hela Europa och allra högst är hastigheten i Sverige.

Medan man i Stockholm tillsätter planeringsgrupper med målbilden att expandera med ungefär "ett halvt Göteborg", planerar och administrerar glesbygdskommunerna sin egen undergång. De lägger ner skolor, drar in service och släcker lysen i hopp om att rädda den egna tätorten. Både stora och små kommuner utgår med andra ord från centralistiska idéer och ett tänk om att människor själva prompt vill ha det så. Här om dagen träffade jag en ekoreporter på turné i inlandet. Hans starkaste intryck av resan var att alla han träffat ville bo kvar. Ingen ville flytta! En rundtur i storstäderna, liksom forskning, visar att många människor vill bo på landet. Få längtar efter fler hyreshus och färre grönområden.

I vårt grannland har de finska kommunpolitikerna i Pedersöre tänkt till. De har inget kommuncentrum utan satsar istället helt och hållet på sina 19 byar. Och det ger resultat. Befolkningen ökar varje år med ett hundratal personer, ungdomar återvänder efter sina högskolestudier, servicen behålls eller byggs ut och arbetslösheten är minimal. Framtidsplaneringen utgår från invånarnas egna tankar och idéer. Politikernas och tjänstemännens uppgift är att hitta bra helhetslösningar och administrera utvecklingsidéerna.

– Vi struntar i vad EU och finska staten vill. Vi bygger vår framtid utifrån oss själva och det vi tror på, säger de.

Tänk om fler tänkte och agerade så. ❁

Inez Abrahamzon

Kenneth Nilshem

Kommunen med 19 byar och inget centrum

Pedersöre kommun i Svenska Österbotten går på tvärs mot föreställningarna om det nödvändiga centrumet och en omgivande periferi. Inez Abrahamzon, ovan, är även ordförande i Hela Norden ska leva och skrev ett nyhetsblad på tema Finland efter ett besök i kommunen. Där berättas utförligt om Pedersöre. Ladda ner nyhetsbladet på www.helasverige.se

- Fler och fler vill bo i Pedersöre. 1 januari 2012 bodde 10937 personer i kommunen. Befolkningen ökar med cirka 100 invånare per år.
- I kommunen finns åtta daghem med förskoleverksamhet och därtill fyra daghem för mindre barn samt familjedagvård.
- Pedersöre har 14 skolor för åk 1-6 med drygt 1 000 elever, en högstadieskola med knappt 500 elever och ett gymnasium med nästan 150 elever.
- I Pedersöre finns tre äldreboenden med drygt 100 platser samt öppenvård och två dagcenter.
- Kommunen ger extra studiebidrag till elever som studerar vid universitet som fortsätter att vara mantalsskrivna i Pedersöre.

Varför ska man ha kommunbygderåd?

I det här numret av nyhetsbladet har vi valt kommunbygderåd som tema. Skälet är att de är viktiga. Ett kommunbygderåd kan göra stor skillnad, både för byar och kommunledning. De två parterna är naturliga samarbetspartners, eftersom lokal utveckling ofta handlar om kommunal verksamhet: exempelvis skolan och dagiset, men även vägar och bredband.

– Det finns flera fördelar med att starta ett kommunbygderåd, säger Lena Åkerlind, Trönöbo och aktiv sedan sju år i Söderhamns kommunbygderåd Allis, Aktiv levande landsbygd i Söderhamn.

– I en kommun finns olika bygder och det är bra att komma samman, lära känna varandra och utbyta erfarenheter. Man upptäcker gemensamma frågor, och kanske har den andra bygden kommit igång med någon fråga som de övriga kan haka på. Allis har funnits i cirka 15 år och Lena berättar att innan Allis fanns, kunde det hända att kommunen spelade ut bygder mot varandra. Om bygderna gått samman och har en gemensam röst, blir det svårare.

”Arbetet går snabbare och lättare och de får en förankring av beslutet på köpet”

För kommunen finns också fördelar, enligt Lena.

– De får en part att prata med och en smidig kanal ut till bygderna, vilket gör att arbetet går snabbare och lättare och de får en förankring av beslutet på köpet.

Söderhamns kommun uppskattar sitt kommunbygderåd. Allis får 100 000 kronor i verksamhetsbidrag varje år och kommunalrådet Sven-Erik Lindestam ser bara fördelar med kommunbygderådet som samarbetspartner.

– Kommunikationen och förtroendet är det viktiga, men dessutom har kommunbygderådet spelat en viktig roll för kommunens utveckling.

Oskarshamn startar kommunbygderåd

Sedan mitten av oktober har Oskarshamns kommun ett kommunbygderåd.

– Vi kände att kommunbygderåden får en allt viktigare roll, säger Tommy Skoog som är styrelseordförande. De är en logisk sammanslutning eftersom motparten kommunen har så angelägna samhällsuppgifter.

– För oss var det också betydelsefullt att initiativet kommer från byarörelsen, säger Tommy vidare.

Den första tiden ägnas främst åt att få arbetsformerna på plats.

Hela Sverige ska leva!

Koncentrationen är stor på Örnsköldsviks kommunbygderådsmöte. Foto: Bengt Rönnqvist.

Det finns många exempel på hur ett bra samarbete mellan kommun och byar kan se ut. I det här nyhetsbladet berättar vi om några. Men det finns också lärorika exempel på hur det kan gå när kommunen inte rådgör med innevanarna.

Sivert Gustafsson, ordförande i länsbygderådet Örebro län, berättar om tjänstemannen som deltog i ett kommunbygderådsmöte och berättade om hur kommunen planerade gatuljus utefter ett vägavsnitt. Han väntade sig nog lite beröm för sitt arbete. Men invånarnas kommentar var att där behövde de inte gatuljus, behovet fanns vid ett helt annat vägavsnitt. Ridå. Den tjänstemannen såg i fortsättningen säkert nyttan med att fråga först.

Åse Blombäck, ordförande i Hela Sverige ska leva Norrbotten ger ytterligare skäl för att bilda kommunbygderåd.

– I ett så vidsträckt län som Norrbotten med 14 kommuner och många hundra lokala bygrupper, blir det svårt att upprätthålla god kontakt om det inte finns kommunbygderåd.

Kommunbygderåden i Sverige

Vi räknar med cirka 100 kommunbygderåd i Sverige, vissa av dem är mycket aktiva. Den årliga enkät som Hela Sverige ska leva gör visar att antalet ökar, sakta men säkert.

Landsbygdsriksdagen i Blekinge verkar varit en nytändning. Flera lokala grupper kom hem med stridsropet ”Nu bygger vi landet” från landsbygdsriksdagen, och satte igång att diskutera kommunbygderåd. Varbergs kommunbygderåd och Oskarshamns kommunbygderåd tillhör dem som sett dagens ljus under hösten/vintern. Fler ligger i startgroparna.

Fikastund kvällen den 11 oktober när rådet bildades.

Föreningen får ingen fast plats utan håller möten i olika lokaler hos byalagen där alla deltagare i byalag och kommunbygderåd träffas och lär känna varandra.

Kommunbygderådet har fått en mindre summa pengar av Länsbygderådet i Kalmar län för att ha ett startkapital.

Kommunbygderådet i Ö-vik en partner för kommunen

I Örnsköldsviks kommun har kommunen ett nära samarbete med sitt kommunbygderåd.

– Fördelen är att vi får en bred förankring och arbetet blir smidigt och effektivt. Kommunen får en bra samarbetspartner med lokalt perspektiv, säger Lena Lindström, kommunens näringslivsutvecklare.

Den enda nackdel Lena kan komma på, är det fall där inte tillräckligt många grupper är anslutna till kommunbygderådet.

– I så fall blir kommunbygderådet en grupp som inte har lokal förankring och som inte är demokratiskt representativt.

Örnsköldsvik blev Årets Kommun 2012, mycket på grund av det fleråriga och ambitiösa projektet Bygd och stad i balans. I projektet finns bland annat strategier för hur kommunen ska öka tillgången till bostäder, ordna bredband, bättre kommunikationer och skapa en positiv bild av landsbygden. Det var kommunbygderådet som kom med underlaget till projektet och kommunen har tagit över ansvaret.

Landsbygdsgrupp direkt under kommunstyrelsen

Sex representanter för kommunbygderådet sitter i kommunens samverkansorgan, Landsbygdsgruppen, tillsammans med representanter för företagen, LRF, politiker och tjänstemän. Landsbygdsgruppen finns direkt under kommunstyrelsen och möten hålls minst sex gånger per år.

Kommunbygderåd i varje kommun

I Blekinge finns det kommunbygderåd i alla fem kommunerna. Bengt Grönblad, ordförande i länsbygderådet ser bara fördelar med detta.

– Det pågår så oerhört många aktiviteter i kommunerna som vi aldrig hade haft en möjlighet att genomföra som ensamt länsbygderåd, säger Bengt och berättar om senaste mötet med kommunbygderåden där alla berättade vad som pågår. I en kommun arbetar man med lokala utvecklingsplaner, i en annan är det bredbandsutbyggnad som upptar engagemanget. I en tredje förbereds en turistvecka, i en fjärde en internationell vecka och i den femte, slutligen, pågår samtal om verksamhetsplanen 2013. Att kommunbygderåden håller kontakten med byarna, ger tid åt annat för länsbygderådet.

– Vi kan i gengäld arbeta med strategiska frågor på regional nivå, säger Bengt som exempelvis driver frågan om femåriga landsbygdsutvecklingsplaner med länsstyrelsen och planerar för en stor integrationskonferens i höst.

Bengt står till förfogande för kommunbygderåden när det behövs. Kommunbygderåden träffas två gånger per år och alla har en representant i länsbygderådets styrelse.

Foto: Bengt Rönqvist

Styrelsen för Örnsköldsviks kommunbygderåd samlade på bild.

Aktuellt just nu är underlag till en landsbygdsstrategi och för närvarande pågår samrådsmöten om denna ute i kommunen. Kommunbygderådet hjälper till att arrangera.

Per Wallin har nyss avgått från rådets styrelse och hade under två år en plats i landsbygdsgruppen. Han ser både fördelar och nackdelar med ett tätt samarbete med kommunen.

– Fördelen är att vi får vara med på ett tidigt stadium och påverka så att landsbygdsrörelsens perspektiv kommer med i kommunens beslutsunderlag, säger Per och fortsätter:

– I slutändan är det ändå politikerna som tar besluten. Och ett nära samarbete riskerar att användas som stöd, även för de beslut som är negativa för landsbygden. Det kan vara en nackdel ibland. Kommunbygderådet har representanter från alla geografiska delar i kommunen. Möten hålls en gång i månaden och det finns en hemsida med information på Internet (kbr-ornskoldsvik.se). De får 20 000 kronor per år i verksamhetsbidrag från kommunen.

Samarbetsmodeller lyfts fram

Nu går startskottet för KIM, Kommunalt och ideellt medskapande, ett projekt som ska stödja utvecklingen av modeller för samverkan mellan den ideella sektorn och offentliga aktörer.

Femton samarbetsprojekt från olika ställen i Sverige ska delta i projektet, och deltagarna kan vara små eller stora aktörer.

Information om hur man ansöker kommer senare i år.

Projektet varar i fyra år och ska följa och dokumentera samarbetsmodeller, för att sedan sprida de goda exemplen.

Bakom projektet står Forum – ideburna organisationer med social inriktning och Sveriges kommuner och landsting. Hela Sverige ska leva sitter i styrgruppen.

– Vi hoppas naturligtvis att några av deltagarna blir kommuner med väl fungerande kommunbygderåd, säger Staffan Bond, verksamhetschef Hela Sverige ska leva.

Projektet inleddes med en konferens den 21 februari som dokumenterats på film. Se den på Forums hemsida, www.socialforum.se, i väntan på att projektets hemsida öppnar i mars.

Använd Överenskommelsen i samarbetet med kommunen

Att göra en lokal överenskommelse är ett bra sätt kommunbygderådet att samarbeta med kommunen.

Sedan flera år finns den nationella Överenskommelsen som handlar om hur det offentliga och de idéburna organisationerna samspelar. Den kan användas som utgångspunkt för en lokal överenskommelse med er kommun.

Fördelen med en överenskommelse är att ni tillsammans med kommunen bestämmer hur ni ska samarbeta och vilka frågor som är viktiga för er att arbeta med.

– Det är ju en process att komma fram till detta, och många utgår från de sex principerna i den nationella överenskommelsen, säger Lotta Johansson, Hela Sverige ska levas representant i Överenskommelsen och ordförande i den Gemensamma arbetsgruppen.

Örebro satsar på bidrag och upphandling

I Örebro kommun undertecknades Örebroöverenskommelsen redan våren 2010. Parterna var överens om att bland annat arbeta med bidragsfrågor till föreningslivet och upphandlingsfrågor.

Nu, tre år senare, har det resulterat i att de lokala idéburna organisationerna i länet får bidrag på tre år istället för som tidigare, ett år. Det ger långsiktighet åt verksamheten.

Vad gäller upphandling, har parterna bland annat bestämt att när det handlar om entreprenader med uttalade sociala hänsyn, så ska kommunen upphandla direkt av den sociala ekonomin.

Foto: Anita Olsson, Famma

Medlemmarna i samarbetsgruppen. Daniel Söderberg, Lotta Johansson, Ludvig Sandberg, Kerstin Eriksson, Claes Becklin och Lars Berge-Kleber.

Fakta om Överenskommelsen

Överenskommelsen består av sex principer som samtalats fram mellan regeringen, Sveriges kommuner och landsting, SKL, och ett antal idéburna organisationer inom det sociala området. Principerna handlar om vilka roller och spelregler som dels regeringen har att förhålla sig till, dels de idéburna organisationerna, vad gäller följande begrepp: självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn och mångfald.

Läs mer på hemsidan: www.overenskommelsen.se och www.ideburna.se som är vår sektors egen hemsida.

Sök pengar

Ni kan söka bidrag för en processledare som kommer och berättar mer om Överenskommelsen. Enklast tar ni kontakt med Lotta Johansson på tfn 070-246 04 02.

Siverts smarta tips för kommunbygderåd

Sivert Gustafsson, ordförande i Länsbygderådet Örebro län, har varit med ett tag och kommer med följande råd till nystartade kommunbygderåd som ska samarbeta med sin kommun.

- Sivert rekommenderar att man träffas minst fyra gånger per år. Tidspannet är viktigt, att man träffas tillräckligt ofta för att upprätthålla relationen, men att det går tillräckligt med tid för att få något gjort som man kan redovisa på nästa möte.
- Ett lyckat samarbete bygger på att lära känna varandra, skapa ett ömsesidigt förtroende och bibehålla relationen. Så spika inte upp kommunen på väggen och ställ dem till svars för något gammalt som inte blev gjort.
- Viktigt är att kommunstyrelsens ordförande och kommunalrådet är med på mötena. Representanter för förvaltningarna kan delta beroende på ärende.
- Vid första mötet bör ni lägga upp riktlinjer för det gemensamma arbetet. Vem gör vad och när ska ni träffas. Det är viktigt att planera mötestiderna i god tid. Annars kan kommunalrådet få förhinder och till slut så rinner samarbetet ut i sanden.
- Låt ansvar för möteslokal och dagordning rotera mellan kommunledning och byalag. Sivert berättar om kommunen som själva gjorde dagordningen. Hela mötet gick åt till kommunens information och byalagen hann aldrig komma till tals.

Föreningsstadgar

På www.helasverige.se finns stadgesamlingar att hämta, både för ideell respektive ekonomisk förening. Du hittar dem under rubriken "För dig som vill..." starta förening.

Gustav Sedin och Karl-Erik Abrahamsson dansar ut järntråd mellan Valsjön och Söenaggen i Hälsingland 1948. Bildkälla Tekniska museet.

Prata telefoni med Telia i vår

Hela Sverige ska leva och Telia ordnar möten i vår om Telias teknikskifte på landsbygden

Telia ersätter nu de äldsta delarna i det fasta telenätet och erbjuder som ersättning modern teknik i form av telefoni via mobilnätet. Det är ett stort arbete som pågår, cirka 50 000 hushåll och företag i Sverige berörs, och arbetet beräknas vara klart 2015.

Eftersom kunderna i stor utsträckning består av Hela Sverige ska levas medlemmar har vi och Telia utformat ett samarbetsavtal som innebär att vi hjälper dem med att komma i kontakt med våra medlemmar.

För Telia är kontakten med Hela Sverige ska leva viktig.

– Vi är numera ett internationellt företag och har tappat mycket av de lokala kontakterna. Vi behöver hjälp med att hålla ett öra mot marken, säger Björn Berg, informationsansvarig på Telia, och förklarar att när de var Televerket fanns en naturlig lokal förankring, exempelvis med de orangea telebilarna och de lokala teknikerna.

Antenn på taket

Den nya lösningen med telefoni via mobilnätet innebär att abonnenten får en utrustning och dessutom riktantenn utomhus installerad om det behövs. Med hjälp av den utrustningen kan man ringa som vanligt även om man tidigare inte kunde ringa med en

mobiltelefon. Abonnenten får också betydligt bättre internet-uppkoppling. I starten uppstod problem med främst batterierna till utrustningen. Felen är nu avhjälpna enligt Telia.

Hela Sverige ska leva och Telia arrangerar ett antal möten under våren dit alla som vill är välkomna. Där får deltagarna information om teknikskiftet.

– Det finns även en frågestund och jag ser fram emot frågor och samtal om allt som rör telefoni och internet, säger Björn.

Telia har i en skriftlig utfästelse till PTS åtagit sig att de fasta bostäder och företag som påverkas av förändringarna kommer att erbjudas telefoni även i framtiden.

Är du är kund hos ett annat telebolag, som använder Telias kopparnät, ska du ha fått information av det bolaget.

Hur teknikskiftet går till, hur den nya tekniken fungerar och vilken service som Telia tillhandahåller under skiftet, kan du läsa om på vår hemsida. Där finns även telefonnummer och nyttiga länkar: www.helasverige.se

Följande möten är klara än så länge

- ✓ 3 april i Alvesta
- ✓ 17 april Älgshult

Klart är även att det blir möten i Dalarna och Norrbotten. Datum och plats annonseras i vårt kalendarium.

På gång

Lokalekonomidagar goes local

Med de regionala lokalekonomidagarna kommer vi närmare dig. Du träffar personer från föreningar och företag som fått bygden att blomstra, finansiärer som vill satsa på att hela landet ska leva, forskare som tagit fram nya kunskaper och politiker som söker lösningar.

I vår ordnar vi lokalekonomidagar i Råne Älvdal, Herrljunga, Röstånga och Docksta. Välkommen!

Läs mer i kalendariet på vår hemsida.

Framtidsvecka i Alingsås och Värmland

Den 18 mars inleds Framtidsveckan Alingsås, en manifestation för omställning till ett hållbarare samhälle. Den 13 april är det dags för Värmland.

Framtidsveckan är ett lokalt samarbetsprojekt med många aktörer som ordnar arrangemang med ett omställningsperspektiv, som inger hopp och pekar ut nya vägar mot framtiden. Alla kan vara med. Välkomna!

Mer information om aktiviteterna finns på vårt kalendarium på hemsidan www.helasverige.se

Vill ni ordna ett kreativt möte där alla inkluderas?

Nu har ni chansen, när vi utbildar 75 processledare för Landsbygd 2.0.

Landsbygd 2.0 är en mötesmetod för att underlätta samtal mellan människor från olika generationer. Mötet kan handla om att starta en förändringsprocess: att ställa om till ett mer hållbart samhälle, eller utveckla servicen. Mötet leds av en processledare som ser till att alla på mötet deltar och är med och formar resultatet. Processledarna är en resurs så passa på att anlita en av dom vi utbildar i år.

LÄS MER OM PROGRAMMET OCH ANSÖK SENAST 22 MARS PÅ WWW.HELASVERIGE.SE/

Vill du bli processledare för kreativa möten?

I april startar Processledarprogrammet Landsbygd 2.0. Det vänder sig till dig som är 18-25 år och vill utveckla dina kunskaper i att leda möten om lokalt förändringsarbete.

Programmet ges under 2013 på fem platser i Sverige; Norrbotten, Kronoberg, Jämtland-Härjedalen, Västsverige samt Gävleborg.

Programmet består av tre delar och innehåller både teori och praktik.

Kyrkligt samarbete ger energi

Linköpings stift har bjudit in Hela Sverige ska leva Östergötland till ett riktigt stigfinnarprojekt. Samarbetet ska ge lokalsamhällets aktörer möjlighet att skapa och leverera hållbar energi som ska värma upp stiftets fastigheter. Samtidigt ger en sådan energiproduktion arbetstillfällen lokalt. Hela Sverige ska leva bidrar med sitt breda kontaktnät på landsbygden.

Det rör sig om cirka 700 kyrkliga fastigheter som i stor utsträckning värms upp med olja eller direktverkande el. I framtiden kanske dessa lokaler värms upp av exempelvis närvärme, pellets eller biogas.

– Genom att kyrkan är en så pass stor aktör, så kan de bli en katalysator för nya och mer hållbara lösningar, säger Pia Tingvall som är projektledare.

Projektet är unikt, fortsätter Pia. Visserligen har projekt genomförts kring lokal energiproduktion tidigare, men då har det skett inom en organisation, exempelvis LRF.

– Här samarbetar flera organisationer. Dessutom har kommunerna bjudits in för att verkligen ge möjlighet till ett brett samarbete. Kommuner har ju många lokaler som ska värmas upp. I mitten av maj arrangeras en studieresa för att sprida den modell för samarbete som stiftet och Hela Sverige ska leva arbetat fram.

Bakom inbjudan står landshövdingen, biskopen och Hela Sverige ska leva och projektet bjuder på allt.

– Den här modellen fungerar ju även i andra län. Vi bjuder in riksdagsledamöter, jordbruksverket, medier, ja alla som kan ha påverkansmöjligheter på något sätt, säger Pia.

Läs mer på Hela Sverige ska leva Östergötlands hemsida, www.helasverige.se/ostergotland

Ge pengarna till byarörelsen!

Efter hårda förhandlingar har EU-kommissionen lagt fram ett förslag till budget för nästa programperiod. Går den igenom så minskar storleken på landsbygdsstöden med 21 procent.

Hela Sverige ska leva är starkt kritiskt till minskningen.

– Nu får svenska staten ta av det man sparar på uppgörelsen och investera i lokal utveckling i byarörelsen – det som regeringen sagt sig värna om, säger Staffan Bond, verksamhetschef.

Nyheter i korthet...

Aktuellt om landsbygdsriksdagen

På vår hemsida finns nu en kortfattad dokumentation av Landsbygdsriksdagen i Blekinge som ägde rum i början av september. Arbete med nästa landsbygdsriksdag är redan igång. Den äger rum i Sandviken i maj 2014. Det är valår och vi var inlett arbetet med en strategi för hur vi ska göra det mesta möjliga av detta, både inför och under landsbygdsriksdagen.

Nominera till styrelsen

Ingen av de två ordföranden Kenneth Nilshem och Inez Abrahamzon står till förfogande inför nästa period. Därför har valberedningen förlängt nomineringsperioden. Har du ett nomineringsförslag är du välkommen att mejla Anne Sörqvist som är sammankallande: annesorqvist@gmail.com Senast den 1 mars måste hon ha ditt förslag.

Frukostmöte med riksdagen

Den 13 februari träffade Hela Sverige ska leva riksdagens landsbygdsnätverk på frukostmöte. Ett femtontal ledamöter deltog och ämnet för dagen var bredband. Vi förde fram hur viktigt det är att lokala fiberföreningar får stöd och hjälp med drift och förvaltning. Göran Marby och Olof Bjurö från PTS deltog, liksom Patrik Sandgren och Nils Hertzberg från Bredbandsforum och Björn Berg från Telia.

Kultur kan göra skillnad

Så heter den kulturkonferens som genomfördes den 7–8 februari i Bräcke med seminarier, diskussioner och erfarenhetsutbyte om kulturarbete i små kommuner. Stora delar av konferensen streamades över nätet och finns att se i efterhand på vår hemsida. Konferensen arrangerades av Hela Sverige ska leva i samarbete med ett stort antal organisationer.

Små skolor skapar virtuellt möte

Onsdagen den 20 februari kopplades tre skolor på Gotland, i Harads/Boden och Svågadalen ihop på nätet för att prova och utveckla digitala lektioner. Det virtuella mötet var en del av projektet Små skolor i utveckling som Hela Sverige ska leva driver. Dagen dokumenteras och den läggs ut på www.helasverige.se under projektets rubrik.

I Arjeplog tog kommunen initiativet

I Arjeplog är det kommunen som tagit initiativ till samarbete med byarna i ett kommunbygderåd. Rådet är nytt och första träffen är i slutet av februari.

Kommunledningen är väl representerad i rådet, med både kommunalrådet, kommunchefen, kommunens utvecklingsstrateg och en representant för oppositionen, berättar Lotta Lestander som är aktiv i BIAK, en lokal utvecklingsgrupp för ett antal byar som funnits sedan 80-talet.

Hon är mycket positiv till kommunens initiativ.

– De sträcker ut handen och vill samarbeta, det är jättebra. Det blir helt andra utvecklingsmöjligheter när kommunen är med på tåget. Annars gnetar man på egen hand. Det ska bli mycket intressant att vara med i den här utvecklingen.

Nytt sätt att arbeta

Kommunbygderådet är en del av ett nytt sätt att arbeta i Arjeplog och bakom nyheterna står Bo Häggroth som anställdes av kommunen för drygt ett år sedan. Han inledde sitt arbete med att resa runt i byarna för att lyssna och lära.

– Det fanns ett starkt missnöje bland byborna där de kände att de kom till korta samtidigt som kommunen satsade på tätorten. Därför har det varit en utmaning att bygga upp ett förtroende, säger Bo som poängterar att underifrånperspektivet är grundläggande i det nya sättet att arbeta.

I den nya strukturen finns tre olika slags möten. Byamöten mellan Bo och en eller ett par byar, där byarna tar initiativet. Glesbygdsmöten är informella möten som Bo kallar till för att diskutera olika frågor och nyheter. Sist finns det alldeles nyinrättade kommunbygderådet vars syfte är att kommunledningen ska kunna föra ut information, men också lyssna av byarna.

Serviceen viktigast

Den fråga som är allra viktigast nu är hur man ska kunna behålla eller förbättra service i byarna.

Kommunen ansökte om att bli med i Tillväxtverkets projekt Pilotkommuner. Idag är Arjeplog en av tretton kommuner som ingår i ett nätverk som jobbar för tillväxtorienterad service och som driver en mängd olika delprojekt.

Byarna har jobbat fram ett förslag till serviceutvecklingsprogram. Det antogs vid ett glesbygdsmöte och nu hjälper kommunen till med att samla in byutvecklingsplaner och projektplaner som sparas i en databas, berättar Bo. Tanken är att det ska vara lätt att finna information och att söka bidrag till olika idéer.

Kommunikationen mellan kommun och byinvånare sköts främst via kommunikationsplattformen, Byaservice.se, som startade den 1 februari i år, men också via en Facebook-sida, ett digitalt nyhetsbrev och SMS.

Serviceutvecklingsprogrammet. Från vänster: Britta Flinkfeldt Jansson, kommunalråd i Arjeplogs kommun, Robert Lidström, företagare Sandviken, Anne-Kirsti Westerlund, företagare Jäckvik, Sanne Sautter, Mellanström.

Bild till höger: Bo Häggroth tillsammans med sin hund Nicke.

**Hela Sverige
ska leva!**

Från norr...

Dalskogs Tennisklubb och byalag blev Årets lokala utvecklingsgrupp 2012

För er som inte fick vårt digitala jul-nyhetsblad vill vi berätta att Dalskogs Tennisklubb och byalag fick utmärkelsen Årets lokala utvecklingsgrupp 2012 vid en högtidlig ceremoni på vårt höstmöte den 27 november. Motiveringen löd så här:

Dalskogs Tennisklubb och Byalag samlar bygden för inflyttning och utveckling. Föreningen skapar nya och moderna träffpunkter för de boende och för att locka barnfamiljer att flytta in. Ett ambitiöst och naturskönt aktivitetsområde byggs ut och ett framsynt samarbete med kyrkan ger en samlingslokal för alla.

Samtidigt fick Örnsköldsviks kommun utmärkelsen Årets kommun 2012.

Dalskogs Tennisklubb och byalag tar emot checken och guldtackan. Från vänster: Anders Lindberg, Magnus Hvit och Linda Hamrin. Foto: Hela Sverige ska leva

Lanhandlarn som levererar till stan

Lanhandeln i Totebo har utökat verksamheten till Stora torget i Västervik, berättar Västerviks-Tidningen. Stadens centrum har för närvarande ingen mataffär och lanthandlararen Bertil Magnusson i Totebo såg affärsmöjligheter. Nu kan kunderna ringa in en beställning till affären som packar och levererar matkassen till Stora torget. Bertil Magnusson berättar för tidningen att intresset första veckan varit ganska bra och han hoppas naturligtvis att kunskapen om servicen sprider sig.

...till söder